

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Змінні режими роботи парових турбін

Шифр та назва спеціальності
142 – Енергетичне машинобудування

Інститут
ННІ Енергетики, електроніки та електромеханіки

Освітня програма
Енергетика

Кафедра
турбінобудування (122)

Рівень освіти
Бакалавр

Тип дисципліни
Спеціальна (фахова), Обов'язкова

Семестр
8

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники

Науменко Світлана Петрівна

Svitlana.Naumenko@khpі.edu.ua

Старший викладач кафедри турбінобудування НТУ "ХПІ"

Автор та співавтор понад 20 наукових та методичних публікацій. Курси: «Сучасні газотурбінні двигуни», «Аеродинамічний експеримент в машинобудуванні», «Конструкція парових та газових турбін»

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Вивчення і розуміння відмінностей в роботі на змінних режимах стаціонарних парових турбін, які працюють в енергосистемах, та транспортних турбін, що працюють зі змінним числом обертів валу турбіни.

Мета та цілі дисципліни

Вивчення основних причин, що приводять до виникнення змінних режимів роботи парових турбін, особливостей фізичних процесів, що протікають в проточних частин парових турбін при змінах.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, консультації. Індивідуальне розрахункове завдання. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

ФКП 2. Здатність виконувати теплові розрахунки проточних частин парових, газових турбін та компресорів, розрахунки схем газотурбінних установок на номінальному та змінних режимах роботи з застосуванням цифрових технологій і навичок програмування, проектувати теплові

схеми теплових і атомних електростанції із застосуванням спеціалізованого програмного забезпечення, знати конструкційні особливості енергетичного обладнання.

Результати навчання

ППП 2. Застосовувати знання щодо енергетичного обладнання і принципів роботи теплових та атомних електричних станцій, практичні навички вирішення інженерних завдань проектування енергетичного обладнання з використанням сучасних цифрових технологій.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредитів ECTS): лекції – 30 год., практичні заняття - 20 год., самостійна робота – 70 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Теорія та цифрові моделі парових турбін.

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Вивчення матеріалу проходить за допомогою лекційних занять, виконання практичних робіт, на яких проходить обговорення вивченого матеріалу.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1.

Зміна тиску та ентальпії в проточній частині при зміні витрат. Графік навантаження енергосистеми та засоби покриття його добової зміни.

Зміна тиску в проточній частині при зміні витрат (формула Флюгеля).

Залежність витрат від тиску перед та за турбіною (конус Стодоли).

Тема 2.

Засоби паророзподілу. Дросельний паророзподіл, область застосування, переваги і недоліки. Сопловий паророзподіл, область застосування, переваги та недоліки.

Тема 3.

Метод «GV» розрахунку проточної частини в змінних режимах роботи турбіни. Розрахунок методом «GV» параметрів потоку в вихідному і горловому перерізах робочої лопатки.

Розрахунок методом «GV» параметрів потоку в вихідному і горловому перерізах соплової решітки.

Розрахунок параметрів потоку методом «GV» на вході в ступень.

Тема 4.

Холостий хід турбіни. Вплив коливання початкових й кінцевих параметрів на потужність турбіни. Особливості роботи турбіни на холостому ході.

Визначення переходу ступеню в режим поглинання потужності.

Зовнішні характеристики турбіни в змінному режимі роботи.

Теми практичних занять

Тема 1

Залежність між витратою та параметрами пару. Визначення температури, тиску в проточній частині при зміні витрат.

Використання формули Флюгеля при наявності витрат на регенерацію. Визначення параметрів пара при наявності витрат на регенерацію по формулі Флюгеля.

Тема 2.

Засоби паророзподілу. Визначення параметрів потоку при сопловому та дросельному паророзподілі. Зміна потужності турбіни в залежності від витрат.

Тема 3.

Метод «GV» розрахунок проточної частини в змінних режимах роботи турбіни. Розрахунок проточної частини методом «GV» в вихідному та горловому перетині робочих та соплових решіток.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Курс передбачає виконання індивідуального розрахункового завдання (з використанням ЕВМ). Результат розрахунків оформлюється у письмовий звіт. Студентам також рекомендуються додаткові матеріали (статті) для самостійного вивчення.

Література та навчальні матеріали

1 Патлайчук В. М. Проектування стаціонарних парових турбін. Частина 1. Розрахунок одноциліндрових турбін : навч. посібник : у 2-х частинах / В. М. Патлайчук. – Миколаїв : НУК, 2020. – 120 с. – ISBN 978-966-321-410-8.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді заліку (60%) та поточного оцінювання (40%).

Залік: Письмове завдання (1 запитання з теорії + розв'язання задачі) (60 %).

Поточне оцінювання: Індивідуальне розрахункове завдання (40 %).

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

20.08.2023

Завідувач кафедри
Олександр УСАТИЙ

20.08.2023

Гарант ОП
Оксана ЛИТВИНЕНКО